

Сватюк О. Р.

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту персоналу і адміністрування Національного університету «Львівська політехніка», Львів, Україна, oksana.r.svatiuk@lpnu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0099-2532>

Ситник Й. С.

доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту персоналу і адміністрування Національного університету «Львівська політехніка», Львів, Україна, yosyf.s.sytnyk@lpnu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8718-5738>

Миронов Ю. Б.

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Львівського торговельно-економічного університету, Львів, Україна, yuriy@myronov.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9015-506X>

ДИНАМІКА ГАЛУЗЕВОЇ СТРУКТУРИ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Анотація. Стаття присвячена пошуку та аналізу зміни галузевої структури закладів професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О). Наведено аналіз статистичних даних про цю категорію учнів і офіційної інформації державних вебсайтів освіти. Застосовано методи огляду сучасних інструментів для використання й перевірки актуальних даних, що є у відкритому доступі та вільно поширюються. Проаналізовано сильні й слабкі сторони ЗП(ПТ)О Львівської області. Наведено результати кількісного та якісного аналізу в реальному часі за 10 років 72 закладів професійно-технічної освіти різних типів, у т. ч. 5 вищих професійних училищ (ВПУ), а також 67 професійно-технічних училищ (ПТУ), які поступово реорганізовано в 53 ЗП(ПТ)О. Вказано на необхідність забезпечення регіону працездатними молодшими спеціалістами. Описано переваги й недоліки графічних зображень у ЗП(ПТ)О, обґрунтовано зміни вибору спеціальностей молоддю для подальшого працевлаштування. Забезпечення підприємств робітниками уможливує комплектування кадрами підприємств за основними видами економічної діяльності Львівщини (промисловість, торгівля, сільське господарство, будівництво, ІТ-сфера). Враховано факт повномасштабного вторгнення РФ в Україну, що призвело до переміщення як людей, так і підприємницьких структур зі східно-центральної частини на Західну Україну, а це означає створення додаткових робочих місць. Рекомендовано впровадження практики реорганізації та створення навчально-практичних центрів Львівщини із залученням коштів грантів і роботодавців й у інших регіонах України.

Ключові слова: заклади професійної (професійно-технічної) освіти, учні, сучасна освіта, науково-практичні центри, ринок праці, Львівська область.

JEL classification: J44, O15.

DOI: 10.32987/2617-8532-2022-3-41-56.

На Львівщині велика увага приділяється профтехосвіті. Утім, рівень наших ЗП(ПТ)О часто не відповідає сучасними реаліям, адже є розриви між тим, які спеціальності пропонують заклади, й тим, чого потребує бізнес. Тож постає завдання зменшити такі розриви та готувати фахівців, у яких будуть зацікавлені роботодавці-підприємці. Це дасть змогу зменшити вплив кадрів за кордон і працювати для бізнесу, який відгукнувся на пропозицію разом розвивати професійно-технічну освіту, особливо в умовах російсько-української війни.

Війна вплинула на процес навчання в усіх закладах освіти України, багато з них пошкоджено або повністю зруйновано. В умовах воєнного стану навчання організовано дистанційно, частково у змішаному чи очному режимі, залежно від ситуації в кожному регіоні. Зокрема, на Львівщині на базі окремих ЗП(ПТ)О організовано пункти реєстрації й надання гуманітарної допомоги внутрішньо переміщеним особам, для переселенців передбачено можливість проживання в гуртожитках. У свою чергу, викладачі та учні долучаються до волонтерської діяльності та в різний спосіб надають допомогу й підтримку.

Серед дослідників проблематики професійної освіти в Україні варто виокремити К. К. Краснолуцького, який досліджує сучасні тенденції та перспективи розвитку професійної освіти в Україні [1]. Т. М. Пашенко, Н. М. Ваніна, С. Г. Кравець, Ю. І. Кравець, Т. В. Пятничук, Н. В. Колісник, Т. В. Новацкі та Б. Бараняк вивчають її особливості в Україні й зарубіжний досвід [2–4]. А. Р. Дуб та Н. Є. Дуб пропонують першочергово підтримувати розвиток підготовки кадрів на базі

професійно-технічної освіти за напрямками, що відповідають смарт-спеціалізації регіону [5]. С. В. Мельник у своїх працях детально аналізує стан і перспективи розвитку вітчизняної системи підготовки кадрів [6].

Проблеми якості освіти досліджують Т. Г. Васильців, О. П. Мульська, Н. В. Магас, які обґрунтували підходи до впровадження нових, більш сучасних і ефективних форм співпраці влади, представників підприємництва та професійно-технічної освіти задля задоволення спільних інтересів і потреб у руслі розвитку системи освітніх послуг та національної економіки [7]. Критичною є думка С. В. Мельника, що, незважаючи на великі зусилля ключових стейкхолдерів у сфері підготовки кадрів та чималі обсяги задіяних ними ресурсів, вітчизняна модель цієї системи залишається неефективною й потребує комплексної модернізації, передусім стосовно досягнення збалансованості обсягів і напрямків підготовки кадрів відповідно до потреб національного та регіональних ринків праці [6].

Мета статті – дослідити реорганізаційні дії, що охоплювали кількісні зміни в мережі ЗП(ПТ)О, зміну спеціалізації освітніх закладів та їх типів, за матеріалами Львівської області.

Заклад професійної (професійно-технічної) освіти – це заклад освіти, що забезпечує реалізацію потреб громадян у професійній (професійно-технічній) освіті, опануванні робітничих професій, спеціальностей, кваліфікації відповідно до їхніх інтересів, здібностей, стану здоров'я [8, ст. 17].

Порівняно з показниками України за кількістю ЗП(ПТ)О та здобувачів освіти Львівщина посідає друге місце. Освітня інфраструктура облас-

ті у 2021 р. представлена мережею, яка охоплює 872 заклади дошкільної освіти (де навчається 77,8 тис. дітей), 1194 заклади загальної середньої освіти (282 219 учнів), 53 заклади професійної освіти (21,9 тис. учнів) і 43 заклади вищої освіти (120,6 тис. студентів). Мережа позашкільної освіти налічує понад 79 об'єктів, де навчається 72 556 тис. учнів.

У перші роки після здобуття Україною незалежності у Львівській області діяло 72 заклади професійно-технічної освіти різних типів, у т. ч. 5 вищих професійних училищ (ВПУ), 67 професійно-технічних училищ (ПТУ) [9]. Структуру ЗП(ПТ)О Львівщини станом на 2021 р. зображено на рис. 1.

Мережа закладів професійної освіти Львівщини не раз реорганізувалася, що в результаті привело до створення 53 ЗП(ПТ)О (рис. 2).

Станом на початок 2000 р. система професійної (професійно-технічної) освіти Львівщини охоплювала 55 закладів (15 ВПУ, 36 ПТУ, 4 художніх ПТУ) і 4 філії. Упродовж 20 років звичайні ПТУ (36) реорганізовано в один ЗП(ПТ)О, натомість створено й розширено мережу професійних ліцеїв (з одного ліцею у 2002 р. до 25-и у 2015 р. та 21-го у 2021 р.), вищих професійних училищ (24 у 2015 р.), професійних коледжів (один у 2015 р.), що показано в таблиці.

Найбільше ЗП(ПТ)О, а саме 21 заклад станом на 2021 р., тобто

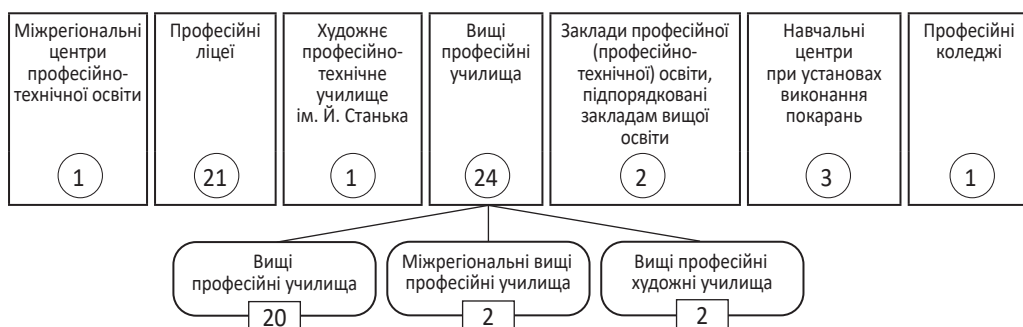

Рис. 1. Система ЗП(ПТ)О Львівської області станом на 2021 р., од.

Побудовано авторами за: [9–11].

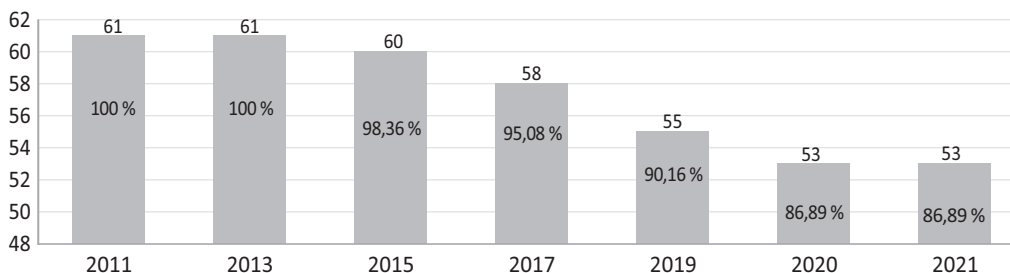

Рис. 2. Динаміка кількості ЗП(ПТ)О у Львівській області за 10 років порівняно з 2011 р., од., %

Побудовано авторами за: [9; 10].

Гуртимізація мережі ЗП(ПТ)О Львівщини протягом 2000–2021 рр.
за типами закладів, од.

Тип закладів	2000	2005	2010	2015	2020	2021	2021 до 2015, %
Професійно-технічні училища	36	17	6	-	-	-	-
Професійно-технічні художні училища	4	1	1	1	1	1	100
Професійні ліцеї	-	19	30	25	21	21	84
Професійні художні ліцеї	-	2	1	-	-	-	-
Вищі професійні училища	15	14	12	20	20	20	100
Міжрегіональні вищі професійні училища	-	1	3	2	2	2	100
Вищі професійні художні училища	-	-	1	2	2	2	100
Міжрегіональні центри професійно-технічної освіти	-	1	1	1	1	1	100
Навчальні центри в установах виконання покарань	-	4	6	7	3	3	43
Професійні коледжі	-	-	-	1	1	1	100
Заклади професійної освіти, підпорядковані закладам вищої освіти	-	-	-	2	2	2	100
Усього	55	59	61	61	53	53	87

Складено авторами за: [9–11].

близько 40 % їх загальної кількості, зосереджено у Львові, решта розташовані в районних центрах області та селищах міського типу. Щодо контингенту здобувачів освіти: 7 % осіб – з інших областей, 23 % – мешканці Львова, 70 % – області. У закладах професійної освіти Львівщини сільського населення вдвічі більше, ніж міського (66 і 34 % відповідно).

Відповідно до зміни, відображеної на рис. 2, за період 2011–2021 рр.

у Львівській області чисельність прийнятих здобувачів ЗП(ПТ)О оптимізовано (рис. 3).

Як бачимо, у ЗП(ПТ)О області станом на 1 січня 2020 р. навчалася 19 892 особи, а на відповідну дату 2021 р. – 19 876 осіб, тобто на 16 осіб менше.

У 2021 р. Львівщина була лідером за набором вступників до ЗП(ПТ)О серед інших областей України. Здобувати робітничі спеціальності цьогоріч буде майже 8,5 тис. першокурсників.

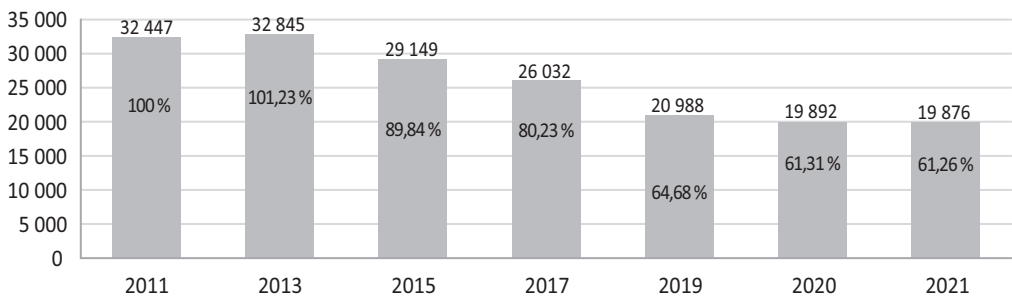

Рис. 3. Динаміка загального контингенту здобувачів освіти ЗП(ПТ)О Львівської області порівняно з 2011 р., осіб, %

Побудовано авторами за: [9; 10].

За період 2010–2020 рр. чисельність здобувачів освіти ЗП(ПТ)О зменшилася на 40 % (рис. 4). При виборі професії дівчата віддають перевагу навчанню на кухарів, кондитерів, швей, перукарів, манікюрниць, стилістів. Хлопці ж обирають технічні спеціальності, такі як водії, будівельники, слюсарі, електрозварувальники, майстри з ремонту автомобілів, ІТ-тестувальники.

За останніх п'ять років частка ЗП(ПТ)О сягнула 87 %, тобто зменшилася на 8 пунктів унаслідок реорганізації. Зокрема, відповідно до наказу МОН від 31.07.2018 № 828, припинено діяльність ДНЗ «Самбірський професійний політехнічний ліцей» шляхом приєднання його до ДПТНЗ «Самбірський професійний ліцей сфери послуг». Згідно з наказами МОН від 04.05.2020 № 588 і 589, припинено діяльність Поморянського професійного ліцею шляхом приєднання його до ДПТНЗ «Червононеське вище професійне училище» зі створенням на базі вказаного ліцею територіально відокремленого спеціалізованого відділення, а також припинено діяльність Дрогобицького професійного політехнічного

ліцею шляхом приєднання його до ВПУ № 19 м. Дрогобича.

У системі професійної (професійно-технічної) освіти на основі стратегії розвитку Львівської області на період 2021–2027 рр. [11] та відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року [12] уже створено 33 навчально-практичних центри (рис. 5).

Актуальною є співпраця навчально-практичних центрів (НПЦ) із конкретними підприємствами, такими як:

- НПБЦ компанії «Хенкель-Баутехнік» (Україна), Міжрегіональний НПЦ інноваційних будівельно-реставраційних і деревообробних технологій на базі ДНЗ «Львівське вище професійне художнє училище»;
- НПБЦ від фірм «Knauf», «Robert Bosh LTD», «Triora», «Polimin Hub» на базі ДНЗ «Львівське ВПУ дизайну та будівництва» [13];
- НПБЦ компанії «Хенкель-Баутехнік» (Україна) на базі ДПТНЗ «Миколаївський професійний ліцей», НПБЦ фірми «Sniezka» на базі ДНЗ «Ставропігійське ВПУ м. Львова» [14].

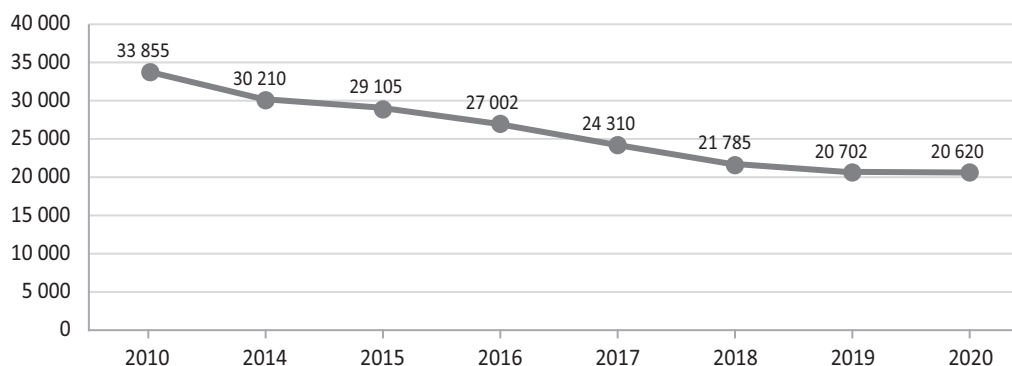

Рис. 4. Динаміка здобувачів освіти в ЗП(ПТ)О на кінець року у Львівській області протягом 2010–2020 рр., осіб

Побудовано авторами за: [9–11].

ВПУ № 8 м. Стрия	ВПУ № 11 м. Червонограда	ВПУ № 19 м. Дрогобича	ВПУ № 34 м. Стрия	Стрийське вище художнє професійне училище
Навчально-практичний центр електро-зварювання та ковальської справи	Навчально-практичний центр сучасних швейних технологій і дизайну	- Навчально-практичний центр з підготовки робітників за професіями штукатур, облицювальник-плиточник, маляр; - навчально-практичний центр з ремонту колісних транспортних засобів та зварювальних робіт	- Навчально-практичний центр з підготовки робітників за професією «Монтажник санітарно-технічних систем та устаткування»; - навчально-практичний центр з професій «Кухар», «Кондитер»	- Навчально-практичний деревообробний центр; - навчально-практичний центр з професії «Верстатник деревообробних верстатів»
Новояворівське ВПУ	Миколаївський професійний ліцей	Червоноградський професійний гірничо-будівельний ліцей	Бориславський професійний ліцей	Сокальський професійний ліцей
Навчально-практичний центр токарної справи	Навчально-практичний будівельний центр компанії «Хенкель Баутехнік» (Україна)	- Навчально-практичний центр будівельної промисловості; - навчально-практичний центр з технічного обслуговування та ремонту автомобілів; - навчально-практичний центр «Технології зварювальних робіт»	Навчально-практичний центр електротехнічного напрямку	Навчально-практичний центр харчових технологій

Рис. 5. Реорганізація ЗП(ПТ)О та створення навчально-практичних центрів на Львівщині станом на кінець 2021 р.

Побудовано авторами за: [9–11].

У 2020/2021 н. р. роботу розпочали 9 НПЦ. 20 жовтня 2020 р. на базі ДНЗ «Ставропігійське ВПУ м. Львова» відкрито Міжрегіональний НПЦ комп'ютерних технологій «Digital Learning», де Lviv IT School (LITS) надаватиме можливість опанувати поглиблені знання у сфері новітніх комп'ютерних технологій здобувачам освіти, педагогічним працівникам і всім охочим [14].

11 листопада 2020 р. на базі ВПУ № 29 м. Львова відкрито НПЦ за

напрямок «Автомобільний транспорт». Новостворений НПЦ – це інноваційний, практичний простір, ідеальне місце для набуття професійних навичок для учнів та підвищення кваліфікації дорослих; можливість для майбутніх молодих спеціалістів здобути якісні знання, опанувати новітні технології, бути конкурентоспроможними на ринку праці й відповідати вимогам сучасності.

15 грудня 2020 р. на базі Міжрегіонального ВПУ автомобільного

транспорту та будівництва м. Львова відкрито НПЦ з підготовки монтажників санітарно-технічних систем і устаткування «Інсталлятор». 29 грудня 2020 р. на базі Львівського ВПУ технологій та сервісу відкрито НПЦ інноваційних швейних технологій. Підготовка й підвищення кваліфікації робітників із професії «кравець-закрійник» проходитимуть в оновлених і реконструйованих приміщеннях-майстернях, обладнаних сучасними швейними машинами «Shanggong» та комп'ютерами [15].

30 грудня 2020 р. відкрито Центр професійної досконалості індустрії гостинності Львівського професійного коледжу готельно-туристичного та ресторанного сервісу. Це «інноваційний, практично-орієнтований, науково-освітній професійний простір з реалізації завдань щодо практичної підготовки та цілісного розвитку здобувачів освіти, перепідготовки незайнятого населення, підвищення кваліфікації, навчання впродовж життя, незалежного оцінювання кваліфікацій та визнання підтвердження результатів неформального навчання з використанням прийомів діджиталізації освіти, високотехнологічного матеріального забезпечення та новітніх технологій» [16, с. 214]. Центр об'єднує НПЦ інноваційних ресторанних технологій і НПЦ готельного комплексу «Діамант». Основними напрямками навчання в зазначеному центрі є: ресторанний і готельний сервіс, харчові технології, індустрія розваг, туризм.

27 січня 2021 р. на базі ВПУ № 19 м. Дрогобича розпочав роботу НПЦ з ремонту колісних транспортних засобів та зварювальних робіт. Сучасне обладнання цього центру дасть

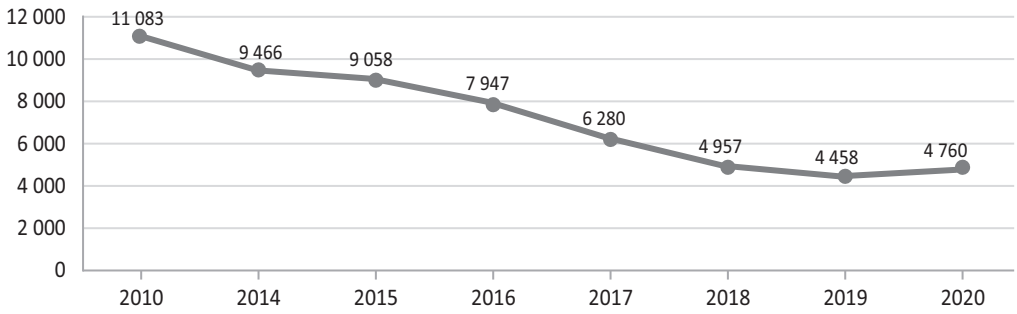
зможу здобувачам освіти набувати практичні навички й можливість заробляти кошти на потреби освітнього закладу.

28 січня 2021 р. на базі Червоноградського професійного гірничо-будівельного ліцею відкрито НПЦ «Технології зварювальних робіт», що забезпечуватиме підготовку висококваліфікованих робітників із професій «Електрозварник ручного зварювання» та «Електрогазозварник». Створення центру дасть змогу застосовувати інноваційні виробничі технології в навчально-виробничому процесі й підвищувати рівень професійної підготовки здобувачів освіти, а також співпрацювати з ПП «Автоцентр-Червоноград».

2 лютого 2021 р. на базі ВПУ № 34 м. Стрия відкрито НПЦ із професій «Кухар», «Кондитер». НПЦ передбачає чітку орієнтацію на здобувача освіти, швидке реагування на потреби ринку праці, а також посилення зв'язків між професійною освітою та роботодавцями. Здобувачі освіти зможуть отримати досвід роботи із сучасним обладнанням, розвинути й закріпити теоретичні знання на практиці, матимуть можливість розробляти рецептури на власні страви та вдосконалювати навички при приготуванні страв європейської кухні.

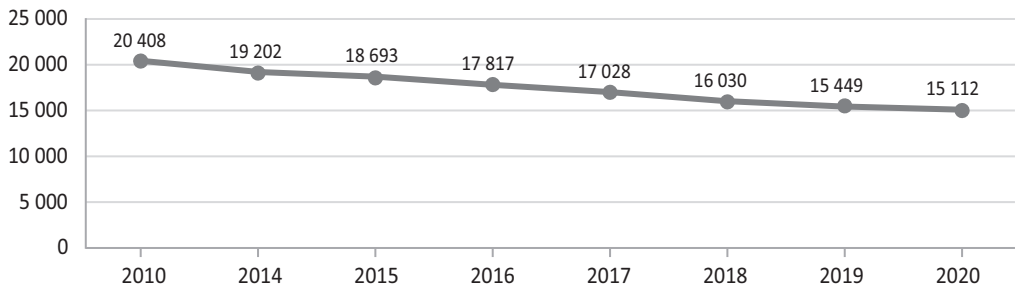
На рис. 6–11 відображено динаміку чисельності учнів, які навчалися в ЗП(ПТ)О у Львівській області впродовж 2010–2020 рр., що вказує на попит молоді в регіоні.

У межах реформування професійної (професійно-технічної) освіти у Львівській області було створено та оптимізовано функціонування 33 НПЦ, оснащених сучасним облад-

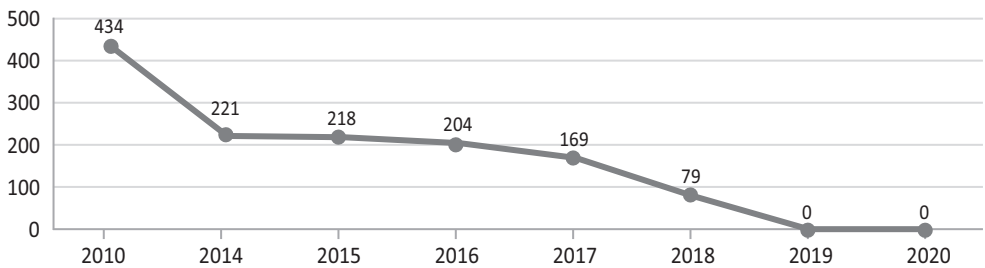
Рис. 6. Динаміка чисельності здобувачів освіти щодо первинної професійної підготовки випускників шкіл на базі повної загальної середньої освіти у Львівській області, 2010–2020 рр., осіб

Побудовано авторами за: [9; 11].

Рис. 7. Динаміка чисельності здобувачів освіти щодо первинної професійної підготовки випускників шкіл на базі базової загальної середньої освіти з отриманням повної загальної середньої освіти у Львівській області, 2010–2020 рр., осіб

Побудовано авторами за: [9; 11].

Рис. 8. Динаміка чисельності здобувачів освіти в ЗП(ПТ)О на кінець року у Львівській області (первинна професійна підготовка випускників шкіл на базі базової загальної середньої освіти без отримання повної загальної середньої освіти), 2010–2020 рр., осіб

Побудовано авторами за: [9; 11].

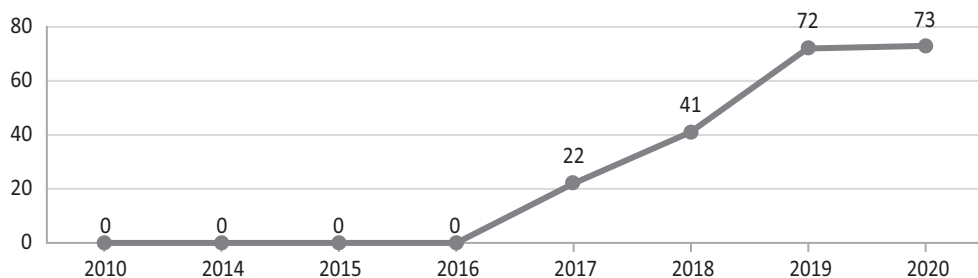

Рис. 9. Динаміка чисельності здобувачів освіти в ЗП(ПТ)О на кінець року у Львівській області (первинна професійна підготовка випускників шкіл на базі незавершеної базової середньої освіти), 2010–2020 рр., осіб

Побудовано авторами за: [9; 11].

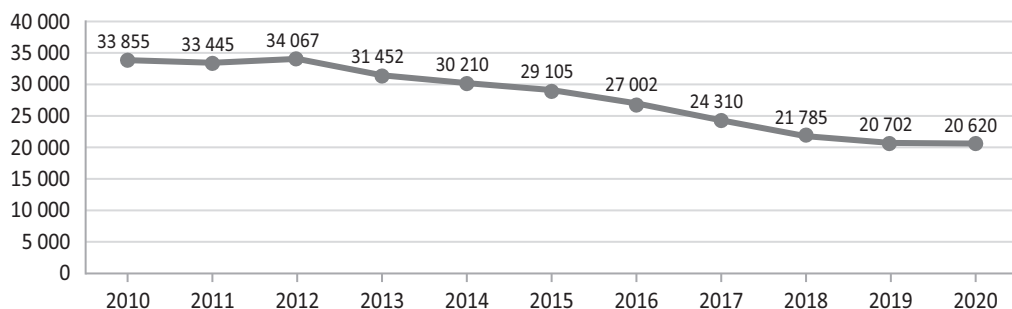

Рис. 10. Динаміка чисельності слухачів і здобувачів освіти на кінець року у Львівській області, 2010–2020 рр., осіб

Побудовано авторами за: [9; 11].

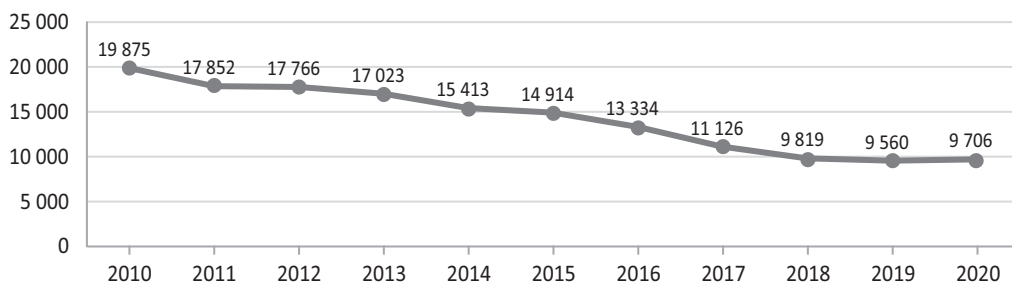

Рис. 11. Динаміка чисельності вступників до закладів ЗП(ПТ)О у Львівській області, 2010–2020 рр., осіб

Побудовано авторами за: [9; 11].

нанням і технікою, де навчання проводиться з упровадженням сучасних виробничих технологій, зокрема будівельного напрямку – 8 центрів, з метало- й деревообробки – по 5, сфери послуг та громадського харчування –

5, з автомобільного транспорту, легкої промисловості й поліграфії – по 2 центри.

Щороку набір вступників Львівщини охоплює понад 100 робітничих професій і 11 спеціальностей за

освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст» або «фаховий молодший бакалавр».

Як уже зазначалося, у 2021 р. Львівщина була лідером за набором вступників до закладів профтехосвіти. Однак спостерігаються певні диспропорції. Так, спеціальність кухаря обрали 1600 осіб, тобто майже 20 % загальної чисельності вступників.

Завершили професійну підготовку у 2020 р. та стали кваліфікованими робітниками 7634 випускники. 5619 осіб (73,6 %) здобули дві й більше професій, 388 (5 %) – кваліфікацію молодшого спеціаліста.

Динаміку чисельності випущених слухачів і здобувачів освіти у Львівській області у 2010–2020 рр. відображено на рис. 12.

За професією працевлаштовані 71,8 % випускників, продовжують навчання в закладах вищої освіти 11,4 %, призвані на військову службу 1,4 %, не працевлаштовані 15,3 % випускників.

Із загального контингенту в закладах професійної освіти налічувалося здобувачів освіти: на кінець 2010 р. – 1330, 2015 р. – 1017, 2020 р. – 675 осіб (рис. 13).

Водночас є професії (адміністратори, лаборанти, взуттьовики з ремонту, кравці-закрійники, столяри по дереву), затребувані на ринку, на які вступає вкрай мало дітей. Варто визнати, що окремі професії є відверто архаїчними («Оператор електрозв'язку», «Оператор поштового зв'язку»), а процес ліцензування нових професій інколи затягується на роки, й це також впливає на рівень вступу. Про важливість промоції та популяризації професійно-технічної освіти ми зауважили ще на етапі підготовки Стратегії розвитку освіти області. Щороку міжнародний форум «Людський капітал 2030» розкриває в Україні тренди щодо інновацій, технологій, упровадження цифровізації [17].

Залученість бізнесу до популяризації профтехосвіти й участь власників у наглядових радах дадуть змогу покращити діяльність ЗП(ПТ)О щодо підготовки потрібних кадрів за професіями. Зацікавленим представникам бізнесу Львівщини варто активніше включатися в процес створення наглядових рад при закладах профтехосвіти, щоб упроваджувати в цих закладах методи поліпшення практичного навчання безпосеред-

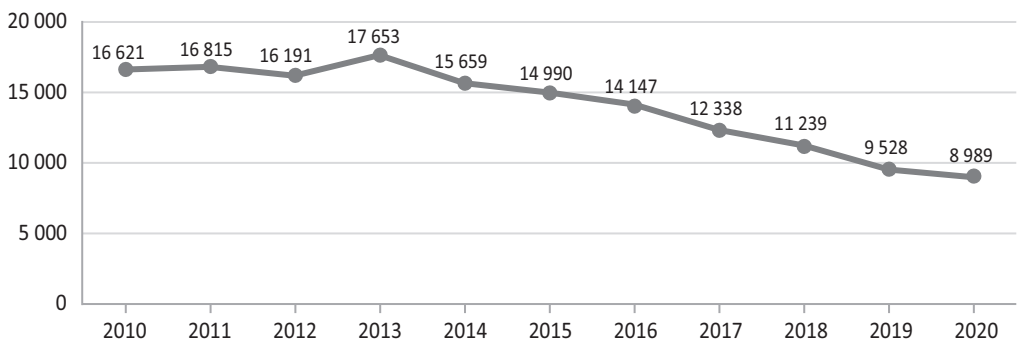

Рис. 12. Динаміка чисельності випущених слухачів і здобувачів освіти у Львівській області, 2010–2020 рр., осіб

Побудовано авторами за: [9; 11].

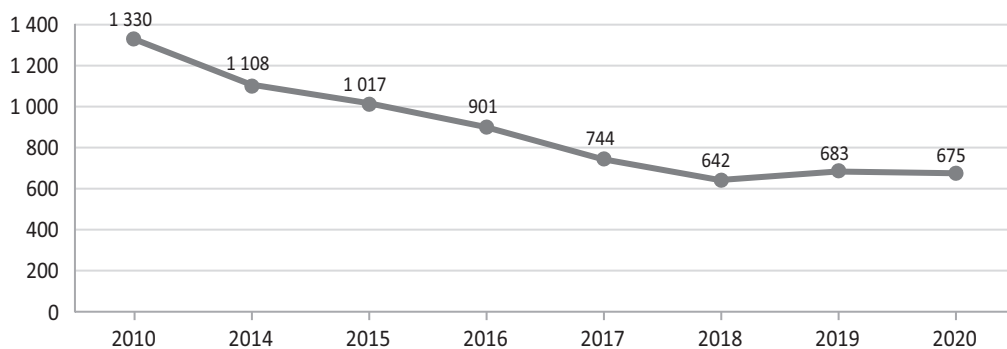

Рис. 13. Динаміка чисельності здобувачів освіти в ЗП(ПТ)О на кінець року у Львівській області (професійне навчання та підвищення кваліфікації працівників), 2010–2020 рр., осіб

Побудовано авторами за: [9–11].

ньо на їхньому обладнанні в приміщенні майбутнього роботодавця.

Є досвід реалізації проектів освітньої реформи [18] у різних закладах освіти, що допомагають у навчанні викладачів, брати на практику самих студентів, покращувати матеріальну базу закладів і якість навчання, зокрема за рахунок «забезпечення навчальних природничо-математичних кабінетів і STEM-лабораторій засобами навчання та обладнанням» [19].

У 2020 р. було подано понад 20 заяв на проекти й гранти Львівської області, стосовно шести з яких прийнято позитивне рішення. При цьому бралися до уваги обсяги виробничої діяльності, 10 найкращих професій в обласному порядку, особливості регіональної економіки, квота здобувачів, рівень професійності керівників закладів, співфінансування та соціальні партнери, й оціночна комісія враховує ці показники при розподілі бюджетних місць і коштів. Також є партнери, готові співфінансувати створення НПЦ за галузевим спрямуванням, – заклади

з підготовки робітників різних професій. Активно розвивається агробізнес. Тому народилась ідея створити в області один великий центр сільського господарства.

Львів вважається ІТ-столицею України. Від облдержадміністрації надійшов великий запит на підготовку за спеціальностями для ІТ-кластера та партнерів. Одному закладу було запропоновано створити на їх базі ВПУ № 29 м. Львова – навчально-тренувальний центр з комп'ютерної техніки. Перед поданням проектів проведено дослідження ринку праці.

Також представлено проект в один заклад, який готує висококласних спеціалістів у галузі шиття, що особливо актуально сьогодні, під час російсько-української війни, та важливо в контексті як розбудови області, так і її повоєнного відновлення. Підготовка столярів, деревообробка – ці напрямки теж близькі Львівській області. Крім того, спостерігається гострий дефіцит електриків, слюсарів, сантехніків у регіоні.

Значна за кількістю (53 ЗП(ПТ)О) й розгалуженістю в області сфера

освіти дає змогу забезпечити рівний доступ до освітніх послуг усім мешканцям. Однак через низьку популярність цих закладів і освітнього процесу коштів державної освітньої субвенції (у середньому 12 %) бракує для всіх адміністративних одиниць області. Ця мережа Львівщини є другою в Україні та вважається однією з найбільших за контингентом учнів, що у воєнний період додатково прийняла внутрішньо переміщених осіб із інших регіонів країни.

Одним із найважливіших засобів підвищення якості професійної освіти й адаптації випускників ЗП(ПТ)О до нових економічних умов є соціальне партнерство. У галузі професійної освіти воно полягає у взаємодії закладів освіти з центральними та місцевими органами виконавчої влади, об'єднаннями роботодавців, профспілок, підприємствами різних форм власності й підпорядкування, органами служби зайнятості, іншими зацікавленими партнерами, яка спрямована на максимальне узгодження інтересів усіх учасників цього процесу. Результатом такого

партнерства є, зокрема, створення на базі ЗП(ПТ)О 33 НПЦ. Підготовка кваліфікованих робітників на базі навчальних центрів є найкращим прикладом інноваційних підходів до використання грантів та реорганізації в професійній освіті, дуальної освіти.

Більшість підприємців наголошують на тому, що вони вже тривалий час відчують брак робітничих кадрів, надалі готові активно долучатися до співпраці із ЗП(ПТ)О, ладні взяти зобов'язання, аби стимулювати продукування кадрів, які їм будуть потрібні. Варто врахувати факт переміщення через війну підприємницьких структур зі східно-центральної частини України на Львівщину, що створить нові робочі місця. Інвестиції в освіту найбільш вигідні, оскільки приносять чималу додану вартість і дивіденди.

У подальших дослідженнях буде враховано зміни у вступній кампанії [20] та переміщення учнів як у межах України, так і за кордон унаслідок впливу фактора російсько-української війни на міграційні процеси.

Список використаних джерел

1. Краснолуцький К. К. Проблематика розвитку професійної освіти в Україні: сучасні тенденції та перспективи. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Сер. : психологопедагогічні науки*. 2013. № 2. С. 24–27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzspp_2013_2_6.
2. Професійна підготовка молодших спеціалістів за компетентнісним підходом : бібліогр. покажчик / упоряд.: Т. М. Пашенко, Н. М. Ваніна, Н. В. Колісник та ін. Житомир : Полісся, 2020. 58 с.
3. Nowacki T. W. *Leksykon pedagogiki pracy / Instytut Technologii Eksploatacji, Wyższa Szkoła pedagogiczna TWP. Radom*, 2004. 343 p.
4. Baraniak B. *Konsepja dokształcania i doskonalenia zawodowego w ujęciu Tadeusza W. Nowackiego wciąż aktualna we współczesnych realiach rynku pracy. Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. 2015. Vol. 26, No. 1-2. URL: <https://journals.umcs.pl/j/article/view/1128>.

5. Дуб А. Р., Дуб Н. Є. Напрями підтримки розвитку професійно-технічної освіти в контексті сучасних і перспективних викликів ринку праці. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 11. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/11_2021/36.pdf.

6. Мельник С. В. Стан та перспективи розвитку вітчизняної системи підготовки кадрів. *Освітня аналітика України*. 2021. № 1 (12). С. 65–80. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2021-1-65-80>.

7. Васильців Т. Г., Мульська О. П., Магас Н. В. Інструменти колективно-договірного підходу до управління розвитком професійно-технічної освіти регіону. *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Т. 6. № 2. С. 147–155. URL: http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2021/10/ujae_2021_r02_a19.pdf.

8. Про професійну (професійно-технічну) освіту : Закон України від 10.02.1998 № 103/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text>.

9. Коледжі. *Освіта Львівщини* : вебсайт. URL: <https://osvita.loda.gov.ua/?page=koledzhi>.

10. Стратегія розвитку Львівської області на період 2021–2027 років / Міністерство розвитку громад та територій України. Львів, 2019. 122 с. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/strategiya-rozvytku-lvivskoyi-oblasti-na-period-2021-2027-rokiv.pdf>.

11. Заклади професійної (професійно-технічної) освіти / Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/osv_rik/osv_u/ptu_u.html.

12. Методичні рекомендації щодо оптимізації мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти. URL: https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2021/08/НО.proyekt.Metod_rekom_optym_zakl_P-PT-O.27.08.pdf.

13. Фінські експерти зацікавлені у співпраці із закладами професійно-технічної освіти області / Львівська районна державна адміністрація. 2021. URL: <https://lviv-rda.gov.ua/finski-eksperty-zatsikavleni-u-spivpratsi-iz-zakladamy-profesijno-tehnicnoji-osvity-oblasti/>.

14. Польща ділиться досвідом із Львівщиною в питанні реформування професійно-технічної освіти. *galinfo* : вебсайт. 2021. URL: https://galinfo.com.ua/news/polshcha_dilytsya_dosvidom_iz_lvivshchynoyu_v_pytanni_reformuvannya_profesijnotehnicnoi_osvity_373939.html.

15. Мицак О. Ми учасники програми EU4Skills! / Вище професійне училище № 19 м. Дрогобича. 2021 URL: <http://vpu-19.org.ua/2021/07/09/eu4skills2021/>.

16. Соціальне забезпечення в Україні : навч. посіб. / за ред. А. Я. Кузнецової, З. Е. Скринник, Л. К. Семів. Львів : Ун-т банківської справи, 2021. 547 с. URL: <http://repository.ubs.edu.ua/xmlui/handle/123456789/2729>.

17. Форум «Людський капітал 2030». 2021. URL: <http://humancapital2030.nqa.gov.ua/>.

18. Освіта в незалежній Україні: розвиток та конкурентоспроможність : інф.-аналіт. зб. / М-во освіти і науки України. Київ, 2021. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2021/19.08/Inform.zbirnyk-Osv.v.nezalezhnij.Ukrayini/Inform.zbirnyk-Osv.v.nezalezhnij.Ukrayini.17.08-1.pdf>.

19. Освітня реформа: результати та перспективи : інф.-аналіт. зб. Київ : ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2019. 228 с. URL: <https://iea.gov.ua/naukovo-analitichna-diyalnist/materiali-komunikatsijnih-zahodiv/2019-2/>.

20. Професійна освіта в умовах війни: стан справ та першочергові потреби / М-во освіти і науки України. 2022. URL: <https://drive.google.com/file/d/12AMH6lkWi6EqaL3tOck5gsPnwwOrN-Wc/view>.

Oksana Svatiuk

Ph. D. (Economics), Associate Professor, Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine,
oksana.r.svatiuk@lpnu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0099-2532>

Yosyf Sytnyk

Dr. Sc. (Economics), Associate Professor, Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine,
yosyf.s.sytnyk@lpnu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8718-5738>

Yuriy Myronov

Ph. D. (Economics), Associate Professor, Lviv University of Trade and Economics, Lviv, Ukraine.
yuriy@myronov.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9015-506X>

DYNAMICS OF THE SECTORAL STRUCTURE OF VOCATIONAL (VOCATIONAL AND TECHNICAL) EDUCATION INSTITUTIONS IN THE LVIV REGION

Abstract. *This paper is devoted to the study of the problem of changing the sectoral structure of vocational education and training (hereinafter - VET) institutions in Ukraine. An analysis of the statistics of this category of students and official information from the state websites of education is presented. The strengths and weaknesses of vocational and technical education institutions in the Lviv region were analysed. The article provides a quantitative and qualitative analysis of the VET network as of today, namely 72 VET institutions of various types, including 5 higher vocational schools; 67 vocational and technical schools, which were gradually reorganized into 53 VET institutions. This confirms the need to provide the region with capable working junior specialists. Attention is focused on the problem that the level of Ukrainian VET institutions often does not correspond to the realities because there are gaps between them. With this in mind, education policy faces the challenge of reducing these gaps and developing the skills needed by entrepreneurs specialties are offered by institutions and those in need of business. Entrepreneurs note that they have long felt a shortage of workers, so they are ready to cooperate with the use of production facilities for student internships to stimulate the production of the necessary staff. This will reduce the outflow of personnel abroad, and work for the business that responded to the offer together to develop vocational education. The article also noted that business representatives should be more actively involved in the process of establishing Supervisory Boards at VET institutions. This will make it possible to introduce in institutions methods of improving practical training in which entrepreneurs are interested. Providing enterprises with workers, namely car repairmen, builders, truck drivers, electric welders, cooks, confectioners, waiters, carvers, hairdressers, stylists, manicurists, and IT specialists allows forming personnel of enterprises for the main types of economic activity of Lviv region (industry, trade, agriculture, construction, IT-sphere). In this regard, we recommend the practice of reorganization and creation of educational and practical centers in the Lviv region with the involvement of grants and employers for other regions of Ukraine.*

Keywords: *vocational education and training institutions, students, modern education, educational and practical centers, labor market, Lviv region.*

References

1. Krasnolutskyi, K. K. (2013). Problems of vocational education development in Ukraine: current trends and prospects. *Scientific notes of Mykola Gogol Nizhyn State University. Series: psychological and pedagogical sciences*, 2, 24–27. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzsp_2013_2_6 [in Ukrainian].
2. Pashchenko, T. M., Vanina, N. M., Kolisnyk, N. V., Kravets, S. H., Kravets, Yu. I., & Piatnychuk, T. V. (2020). *Professional training of junior specialists according to the competence approach*. Zhytomyr: Polissya [in Ukrainian].
3. Nowacki, T. W. (2004). *Lexicon of labor pedagogy*. Radom. [in Polish].
4. Baraniak, B. (2015). The concept of training and professional development as perceived by Tadeusz W. Nowacki is still valid in the contemporary realities of the labor market. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*, 26(1-2). Retrieved from <https://journals.umcs.pl/j/article/view/1128> [in Polish].
5. Dub, A. R., & Dub, N. Ye. (2021). Areas of support for the development of vocational education in the context of current and future challenges of the labor market. *Public administration: improvement and development*, 11. Retrieved from http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/11_2021/36.pdf [in Ukrainian].
6. Melnyk, S. V. (2021). State and prospects of development of the national education and training system. *Educational analytics of Ukraine*, 1(12), 65–80. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2021-1-65-80> [in Ukrainian].
7. Vasylytsiv, T. H., Mulska, O. P., & Mahas, N. V. (2021). Tools of the collective-agreement approach to the management of the development of vocational education in the region. *Ukrainian Journal of Applied Economics*, 6(2), 147-155. Retrieved from http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2021/10/ujae_2021_r02_a19.pdf [in Ukrainian].
8. Verkhovna Rada of Ukraine. (1998). *On vocational (vocational and technical) education* (Act No. 103/98-BP, February 10). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
9. Education of Lviv region. (n. d.). *Colleges*. Retrieved from <https://osvita.loda.gov.ua/?page=koledzhi> [in Ukrainian].
10. Ministry for Communities and Territories Development of Ukraine. (2019). *Development strategy of Lviv region for the period 2021-2027*. Lviv. Retrieved from <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/strategiya-rozvytku-lvivskoyi-oblasti-na-period-2021-2027-rokiv.pdf> [in Ukrainian].
11. State Statistics Service of Ukraine. (n. d.). *Institutions of vocational (vocational and technical) education*. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/osv_rik/osv_u/ptu_u.html [in Ukrainian].
12. New Ukrainian school. (n. d.). *Methodical recommendations for optimizing the network of vocational (vocational and technical) education institutions*. Retrieved from https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2021/08/HO.projekt.Metod_rekom_optym_zakl_P-PT-O.27.08.pdf [in Ukrainian].
13. Lviv District State Administration. (2021). *Finnish experts are interested in cooperating with vocational education institutions in the region*. Retrieved from <https://lviv-rda.gov.ua/finski-eksperty-zatsikavleni-u-spivpratsi-iz-zakladamy-profesijno-tehnichnoi-osvity-oblasti/> [in Ukrainian].
14. Galinfo. (2021). *Poland shares its experience with the Lviv region in reforming vocational education*. Retrieved from https://galinfo.com.ua/news/polshcha_dilytsya_dosvidom_iz_lvivshchynoyu_v_pytanni_reformuvannya_profesijnotehnichnoi_osvity_373939.html [in Ukrainian].

15. Mytsak, O. (2021). *We are members of the EU4Skills program!* Retrieved from <http://vpu-19.org.ua/2021/07/09/eu4skills2021/> [in Ukrainian].
16. Kuznietsova, A. Ia., Skrynnyk, Z. E., & Semiv, L. K. (2021). *Social security in Ukraine*. Lviv: University of Banking. Retrieved from <http://repository.ubs.edu.ua/xmlui/handle/123456789/2729> [in Ukrainian].
17. Human Capital 2030 Forum. (2021). Retrieved from <http://humancapital2030.nqa.gov.ua/> [in Ukrainian].
18. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2021). *Education in independent Ukraine: development and competitiveness*. Kyiv. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2021/19.08/Inform.zbirnyk-Osv.v.nezalezhnyy.Ukrayini/Inform.zbirnyk-Osv.v.nezalezhnyy.Ukrayini.17.08-1.pdf> [in Ukrainian].
19. SSI "Institute of Educational Analytics". (2019). *Educational reform: results and prospects*. Kyiv. Retrieved from <https://iea.gov.ua/naukovo-analitichnadiyalnist/materiali-komunikatsijnih-zahodiv/2019-2/> [in Ukrainian].
20. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2022). *Vocational education in wartime: the state of affairs and priority needs*. Retrieved from <https://drive.google.com/file/d/12AMH6lkWi6EqL3tOCk5gsPnwwOrN-Wc/view> [in Ukrainian].